

INLEIDING

VCB-model: wat is het?

Het VCB-model voorziet -kortgezegd- in een contractueel afdwingbare vergoedingsaanspraak voor hoofdmakers voor betaalde Video On Demand diensten in Nederland en bepaalt welke vergoedingen te incasseren zijn - via de PAM CBO's - bij de exploitant.

Voor wie?

De VOD-vergoeding geldt voor scenaristen, hoofdregisseurs en hoofdrolspelers ('hoofdmakers') die op basis van een (opdracht)overeenkomst hebben meegewerkt aan de productie van Nederlandse film- en tv-werken, onder de voorwaarde dat deze makers hun VOD-rechten hebben overgedragen aan de omroep of producent.

Wanneer geldt het niet?

- 1) Als de maker geen "hoofdmaker" is;
- 2) Als de VOD-rechten niet zijn overgedragen door de maker aan omroep/producent;
- 3) Als het film-/tv werk niet via een betaalde VOD-dienst in Nederland zal worden geëxploiteerd;
- 4) Als de makers in loondienst zijn (bij de omroep/producent).

Voor welke producties?

Het VCB model geldt voor alle *Nederlandse producties* die vanaf 1 januari 2017 zijn geproduceerd door een bij RoDAP/StOP NL aangesloten omroep/producent en waaraan een scenarist, regisseur en/of acteur als hoofdmaker een bijdrage heeft verleend.

Wat moeten producenten/omroepen regelen?

De omroep of producent moet aan haar opdrachtcontracten met hoofdmakers het VOD-aanhangsel en derdenbeding (zie modellen in bijlage) toevoegen.

In de praktijk blijkt het bij het sluiten van een overeenkomst niet altijd duidelijk te zijn of er sprake is van (I) een *hoofdmaker* waarvoor het VCB-model geldt. Datzelfde geldt voor de vraag of er sprake is van (II) een *Nederlands* film- of televisie werk. In dit document geeft RODAP een aantal oriëntatiepunten weer die als aanknopingspunten zouden kunnen dienen voor de toepassing en uitleg van het VCB-model. Deze oriëntatiepunten zijn niet bindend en vormen geen dwingende regels of dwingend advies.

ORIENTATIEPUNTEN

Wanneer is er sprake van een hoofdrolspeler?

Het aantal hoofdrollen in een productie is meestal beperkt, de overige rollen zijn bijrollen. Er kunnen meerdere hoofdrolspelers tegelijkertijd worden aangewezen voor één productie. Een ensemble-of mozaïek film (zoals 'Alles is Liefde') of een soap (zoals 'GTST') zijn

voorbeelden waarbij meerdere hoofdrolspelers worden aangemerkt, omdat niet één, maar verschillende verhaallijnen door elkaar lopen en de meeste plots en personages even belangrijk zijn.

De volgende aanknopingspunten kunnen behulpzaam kunnen zijn om vast te stellen of er sprake is van een hoofdrolspeler in de zin van het VCB-model zijn achtereenvolgens:

- (a) de functietitel en/of functieomschrijving die wordt opgenomen in de overeenkomst met de omroep/producent. Indien daar voldoende duidelijk uit blijkt dat het gaat om een figurant of een bijrol dan wordt het VOD-aanhangsel niet toegepast.*
- (b) Indien uit de functietitel en/of functieomschrijving voldoende duidelijk blijkt dat de acteur een dragende rol heeft, wordt het VOD-aanhangsel wel toegepast.*
- (c) Wanneer nog niet vastgesteld kan worden of de acteur een dragende rol heeft, of de acteur en producent/omroep daarover van mening verschillen, dan wordt het VOD-aanhangsel wel toegepast. Vervolgens wordt achteraf op basis van het Norma repartitiereglement beslist of die acteur daadwerkelijk hoofdmaker is.*

Wanneer is er sprake van een hoofdregisseur?

Het onderscheid tussen hoofdregisseur en overige regisseurs is niet altijd eenduidig te maken. De aanknopingspunten die behulpzaam kunnen zijn om vast te stellen of er sprake is van een hoofdregisseur in de zin van het VCB-model zijn achtereenvolgens:

- a) de functietitel en/of functieomschrijving die wordt opgenomen in de overeenkomst met de omroep/producent. Blijkt daar voldoende duidelijk uit dat de regisseur als hoofdmaker dient te worden aangemerkt?; én*
- b) Levert de regisseur een creatieve prestatie doordat hij/zij een inhoudelijk bepalende rol heeft ten aanzien van wat er in beeld komt (verhaallijn) en hoe dit in beeld gebracht wordt?; én*
- c) Heeft de regisseur de (inhoudelijke) leiding over de regie bij de totstandkoming van het film- of televisiewerk en is hij/zij daarvoor jegens de producent (of de omroep) eindverantwoordelijk?*

Wordt voldaan aan de criteria van alle stappen a), b) en c) dan is er sprake van een hoofdregisseur en dient het VOD-aanhangsel te worden toegepast.

Itemregisseurs voldoen niet aan de criteria van stappen b) en c) en worden derhalve doorgaans niet als hoofdregisseur aangemerkt in de zin van het VCB-model.

Een belangrijk aanknopingspunt is verder de aard en inhoud van de productie.

- i) Fictie:** Bij fictie (films, dramaseries, soaps, comedy, documentaires, animaties en scripted realityprogramma's als 'Kroongetuigen' en 'Achter Gesloten Deuren') is in beginsel altijd een hoofdregisseur betrokken.

Indien er per (aflevering van een) dramaserie of film meerdere regisseurs betrokken zijn, dan zal men moeten afspreken wie de hoofdregisseur is op grond van voornoemde criteria a) en b). Het is mogelijk dat er per aflevering sprake is van een andere hoofdregisseur.

- ii) **Non-fictie:** In het geval van non-fictie (spel- en realityprogramma's, talentenshows, talkshows, concert- of theaterregistraties e.d) is in beginsel geen sprake van een hoofdregisseur, aangezien bij non-fictie anderen meestal inhoudelijk eindverantwoordelijk zijn jegens de producent of de omroep (o.m. uitvoerend producent, gedelegeerd producent).

Wanneer is er sprake van een scenarist?

De aanknopingspunten die behulpzaam kunnen zijn om vast te stellen of er sprake is van een scenarist in de zin van het VCB-model zijn achtereenvolgens:

- a) *de functietitel en/of functieomschrijving die wordt opgenomen in de overeenkomst met de omroep/producent (blijkt daar voldoende duidelijk uit dat er sprake is van een scenarist?), én*
- b) *Of de schrijver een inhoudelijk bepalende rol heeft wat betreft scenes, dialogen, sketches, verhaal- en/of karakterontwikkeling in de totstandkoming van het scenario of het script van de productie.*

Als wordt voldaan aan de criteria van stap a) en b) dan is er sprake van een scenarist en dient het VOD-aanhangsel te worden toegepast.

Tekstschrijvers, zoals bijvoorbeeld schrijvers van voice-over teksten, presentatieteksten en nieuwsitems, voldoen niet aan het criterium van stap b) en zijn derhalve doorgaans geen scenaristen in de zin van het VCB-model.

Ook hier geldt dat de aard en inhoud van de productie een belangrijk aanknopingspunt is.

- i) **Fictie:** Bij fictie (films, dramaseries, soaps, comedy, documentaires, animaties en scripted realityprogramma's als 'Kroongetuigen' en 'Achter Gesloten Deuren') is in beginsel altijd een scenarist betrokken. Het is ook mogelijk dat meerdere scenaristen betrokken zijn bij (een aflevering van) een televisieserie of een film.
- ii) Bij **non-fictie** (spel- en realityprogramma's, talentenshows, talkshows, concert- of theaterregistraties e.d.) geldt in beginsel dat er niet van een scenarist gesproken kan worden.

Bij twijfel

Indien een producent twijfelt of een maker een hoofdmaker is zoals hiervoor aangegeven, kan zij contact opnemen met de omroep. De omroep en de producent kunnen dan vervolgens in goed overleg bepalen of er sprake is van een hoofdmaker of niet.

In het geval van een meningsverschil met de maker (de omroep/producent stelt zich op het standpunt dat er geen sprake is van een hoofdmaker en de maker is het daarmee oneens) zijn de volgende oplossingen denkbaar:

- de producent stelt (in overleg met de omroep) een andere maker aan voor de desbetreffende productie; of
- het VOD-aanhangsel /derdenbeding zal onder protest worden toegevoegd aan het contract, d.w.z. dat uit de begeleidende tekst blijkt dat het VOD aanhangsel/derdenbeding niet van toepassing zal zijn op de betreffende overeenkomst indien uit een rechtelijke uitspraak blijkt dat de maker inderdaad niet kwalificeert als hoofdmaker.

Uitzondering hierop vormen de acteurs: bij twijfel wordt voor hen het VOD-aanhangsel wel toegepast en wordt achteraf op basis het Norma-repartitiereglement beslist of de acteur daadwerkelijk hoofdmaker is.

Wanneer is een filmwerk/tv werk Nederlands?

Een Nederlands filmwerk is:

een Filmwerk dat hoofdzakelijk geproduceerd is in Nederland of door een Nederlandse producent.

In het geval van bijvoorbeeld bioscoopfilms, documentaires en drama in de vorm van een internationale coproductie is niet altijd eenduidig te bepalen of voldaan is aan voornoemde definitie. Er is dan immers niet alleen een Nederlandse producent bij betrokken, maar ook een buitenlandse producent en de vervaardiging (opname en/of postproductie) vindt deels in het buitenland plaats.

Bij internationale coproducties dient vastgesteld te worden:

- Of de overeenkomst tussen de opdrachtgever (producent) en de opdrachtnemer (scenarist, hoofdregisseur en of uitvoerend kunstenaar die een hoofdrol vervult) is aangegaan onder toepassing van het recht van het land van de betreffende buitenlandse producent of Nederlands recht. Alleen als sprake is van Nederlands recht, is het VCB-model van toepassing.
- Indien aan het onder i) genoemde criterium wordt voldaan, dient vervolgens vastgesteld te worden of sprake is van een *Nederlands* film- of tv-werk. Daarvoor kan worden aangesloten bij de criteria van het Nederlands Filmfonds. Indien er aldus sprake is van een productie waarbij de Nederlandse producent de meerderheid van de financiering inbrengt en een beslissende stem heeft kwalificeert de productie als Nederlands film- of tv-werk.